

**Цель настоящего исследования.** Изучение распространения анестезирующего раствора в анатомо-топографической области целевого пункта мандибулярной анестезии.

**Материалы и методы.** Анатомические исследования проводились на базе кафедры анатомии человека Одесского национального медицинского университета. Изучено строение целевых пунктов мандибулярной анестезии на 21 сагittalном распиле головы человека. Анализ вариантов анатомической нормы и распространения инфузионного раствора в соответствующей анатомической области проводился методом препарирования и компьютерной томографии. Компьютерная томография с контрастным веществом «Верографин» проведена на 4 сагитальных распилах головы человека.

**Результаты исследования и их обсуждение.** Целевой пункт мандибулярной анестезии, которая проводится по общепринятой методике, находится на 0,5 см выше нижнечелюстного отверстия и находится в крыловидно-нижнечелюстном пространстве. Соответственно в этом пространстве создается депо анестетика. Непосредственный интерес для нас представляло то, как распространяется раствор анестетика из своего депо. Чем больше область распространения анестетика, тем меньше будет его концентрация на целевых нервах. Для изучения области распространения анестезирующего раствора при проведении мандибулярной анестезии по общепринятой методике было проведено четыре таких анестезии на сагитальных распилах головы человека. Местный анестетик при этом был заменен на рентгеноконтрастный раствор. Спустя три минуты после инъекции проводилась компьютерная томография сагитальных распилов. На всех томограммах отмечалось схожее распределение раствора.

На полученных томограммах видно, что раствор из крыловидно-нижнечелюстного пространства в значительной степени попадает в смежные анатомические пространства, окологлоточное и межкрыловидное. При этом он распространяется на большой площади, начиная от проекции переднего края венечного отростка и до заднего края суставного. При препарировании данных анатомических областей на трупах мы убедились в том, что на такое распределение раствора при мандибулярной анестезии непосредственное влияние оказывает межкрыловидная фасция. В данном случае она препятствует омыванию раствором анестетика целевых нервов.

**Выходы.** Проведенные исследования позволяют предположить, что наличие определенного количества неудач при выполнении проводниковой анестезии на нижней челюсти может быть обусловлено низкой диффузией анестетика к целевым нервам, за счет распространения его в смежные анатомические пространства.



УДК 616.31-85:621.386.85:62.404.8:628.17

*A. O. Бас, к. мед. н., Л.С. Кравченко, к. біол. н., Н.А. Івченко, к. мед. н.*

Одеський Національний медичний університет

## **МІСЦЕВЕ ЗАСТОСУВАННЯ АПІГЕЛЮ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ПРОМЕНЕВИХ УСКЛАДНЕНИЙ В РОТОВІЙ ПОРОЖНИНІ ПІСЛЯ ПРОМЕНЕВОЇ ТЕРАПІЇ**

Клінічні дослідження проведенні в 42 пацієнтів з ураженнями слизової оболонки порожнини рота (СОПР) після променевого лікування новоутворів у ділянці голови і шиї. Усі пацієнти були розподілені на 2 групи: контрольну і основну. У контрольній групі (20 осіб) проводили загальноприйняті лікувальні заходи, в основній крім загальноприйнятої терапії призначали місцево на уражені ділянки СОПР аплікації з новоствореного апігелю, який володіє протизапальна, регенеративною діями. Хворих спостерігали через 2 тижні, місяць, 3, 6, 12 місяців після лікування.

У всіх пацієнтів після променевої терапії визначали виразну сухість в ротовій порожнині, гіперемію, набряк, втрату блиску і появу складок на слизовій оболонці щік, губ, на м'якому піднебінні. На язиці гіперемія була на бокових поверхнях. Ерозії, покриті фібрином, локалізувалися на слизовій оболонці та червоній облямівці верхньої губи.

Фіксували симптоми променевих реакцій СОПР: гіперемію, набряк, кровоточивість ясен, вогнищевий або зливний епітеліт, ерозивні та виразково-некротичні процеси. У 50-60% пацієнтів після опромінення (20-40 Гр) виявляли явища променевого стоматиту.

В основній групі в процесі лікування суттєво слабшали прояви променевих ускладнень. Кровоточивість ясен, ерозії та виразки СОПР визначали в 2 рази рідше через місяць після лікування, ніж у контрольній групі. При цьому явища некрозу та зливний епітелійт не спостерігалися в жодного пацієнта цієї групи через місяць після початку лікування.

У пацієнтів основної групи після місцевого застосування апігелю спостерігалося тимчасове усунення сухості в роті, купірування відчуття дискомфорту, покращення стану СОПР, визначалися позитивні зрушенні якісних характеристик ротової рідини (зменшувалися в'язкість, пінистість), що значно підвищувало якість життя хворих.

У порівнянні з пацієнтами, яким проводили терапію традиційними методами, у хворих при застосуванні апігелю швидко знижувалася частота виявлення набряку, ерозій СОПР, менше визначалося кровоточивості ясен, явищ вогнищевого і зливного епітеліїту, виразково-некротичних процесів. Спостерігалося зниження ступеня виразності ксеростомії, що сприяло покращенню гігієнічного стану порожнини рота, запобіганню вторинній мікробній колонізації уражених слизових поверхонь. Застосування нового апігелю скорочувало строки відновлення структурно-функціональної ціlostі СОПР, що сприяло реабілітації хворих.



УДК 616.316-008.8-053.2/.6:577.128

**Л. Н. Билищук**

Ужгородський національний університет

## **МИНЕРАЛИЗУЮЩИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОТОВОЇ ЖИДКОСТИ У ДЕТЕЙ С ГИПОСАЛИВАЦІЕЙ**

Слюна являється комплексною біологічною жидкістю, осуществляючою минералізацію зубів після їх прорезування та обслуговуючою оптимальний склад при функціонуванні (Бутвиловський А.В. та ін., 2011; Eubanks D.L., Woodruff K.A., 2010). Четко установлено, що гипосалівация являється одним з фактором риска розвитку кариеса (Терешина Т.П. та ін., 2008; Levine M., 2011). І связано це з порушенням однієї з найважливіших її функцій, а саме минералізуючої.

**Цель исследований** заключалась в изучении минерализующего потенциала ротовой жидкости у детей со сниженной функциональной активностью слюнных желез.

**Материалы и методы исследования.** В исследованиях приняли участие 40 детей 12-летнего возраста со скоростью слюноотделения менее 0,5 мл/мин. Были изучены интенсивность кариеса, скорость саливации, кристалобразование слюны, содержание в ротовой жидкости Ca, P и фтора.

**Результаты.** У детей были зафиксированы следующие показатели: скорость слюноотделения -  $0,34 \pm 0,04$  мл/мин (индивидуальные отклонения 0,15.....0,42 мл/мин), интенсивность кариеса - КПУ  $4,8 \pm 0,05$  усл.ед (индивидуальные отклонения 6.....3 усл.ед), минерализующий потенциал ротовой жидкости – по типу кристаллизации слюны  $1,7 \pm 0,1$  балла (индивидуальные отклонения 0.....2 балла), содержание кальция  $0,29 \pm 0,03$  ммоль/л (индивидуальные отклонения 0,05.....0,45 ммоль/л), а фосфора  $3,63 \pm 0,49$  ммоль/л (индивидуальные отклонения 2,5.....4,8 ммоль/л), в связи с чем и коэффициент Ca/P низкий –  $0,080 \pm 0,001$  (индивидуальные отклонения 0,03.....0,115), что свидетельствует о превалировании процессов деминерализации над реминерализацией. Также ниже значений нормы была концентрация фтора в ротовой жидкости -  $0,24 \pm 0,03$  мг/л (индивидуальные отклонения 0,11.....0,62 мг/л).

**Выход.** У детей со сниженным минерализующим потенциалом ротовой жидкости, обусловленным, как гипосалівацией, так і іншими внутрішніми та зовнішніми факторами, для попередження демінералізації емалі та профілактики кариеса необхідно проводити активну ремінералізуючу терапію.

